

Президент Української асоціації місцевих та регіональних влад, співголова Конгресу місцевих та регіональних влад України, голова Національної ради Спілки лідерів місцевих та регіональних влад України.

Кандидат юридичних наук, доктор філософії, почесний професор, доцент кафедри конституційного та міжнародного права Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. Дідоренка

Заслужений економіст України.

Нагороджений орденами «За заслуги» I–III ст., медалями «За трудову відзнаку» та «За заслуги» III ст., почесними грамотами Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, орденами Української православної церкви «Святого рівноапостольного Великого князя Володимира» I–III ст., орденом Дружби Російської Федерації, іншими відзнаками. Почесний громадянин Луганщини.

Давно не було в мене таких почуттів, які охопили мене, коли взяв до рук перший збірник спогадів студентів Ворошиловградського машинобудівного інституту, нині — Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. Напевно, щось подібне відчуває людина, коли після довгої розлуки приїжджає до рідного краю, де пам'ятає кожну стежинку, кожний горбок і травинку. Природно, що мене не залишило байдужим оголошення на останній сторінці книги про те, що готуються нові її випуски, і всі охочі можуть взяти в них участь. Адже мені теж є що сказати і про свій інститут, і про студентські роки, і про людей, які залишили незабутній слід у моєму житті, адже вони дали мені не лише капітальний запас професійних знань, й те людське загартування, що допомогло вистояти в різних ситуаціях і за різних обставин. У кого з нас не буває «чорних періодів» і в кар'єрі, і в особистому житті?

Напевно, це видається трохи смішним, але хлопчиськом я мріяв стати розвідником. Мабуть, давався вплив тієї ідеології, що панувала тоді в нашому суспільстві. І нічого поганого в тому не вбачаю — пацани готувалися не в джеймси бонди з усіма принадами гарного життя, а до вірної служби Батьківщині, коли свої інтереси ставляться значно нижче за суспільні. Нам і зараз не завадило б це вміння — вселяти молоді подібні установки, тому що не може нормально існувати суспільство повних індивідуалістів — про що свідчить світова практика.

Мені довелося рано «йти на свої хліби», адже матеріальне становище в родині було не блискучим, і тому ще хлопчиськом почав працювати. Про те, щоб закінчувати десятирічку, а потім і денне відділення вузу, навіть не мріяв. Які отут розвідники! Прохарчуватися б.

Втім, я покритив би душею, якби сказав, що в цей період життя було до мене жорстоким, адже я влаштувався на роботу на величезне підприємство, яким тоді було виробниче об'єднання «Луганськтепловоз», відчув, що таке згуртований трудовий колектив, взаємодопомога, а ще відчув нестачу знань. Швидко зрозумів: щоб крокувати в ногу із ча сом, обов'язково потрібно вчитися. Добре, що через дорогу від головної прохідної підприємства був вечірній технікум, де я здобув професію техника-спеціаліста з холодної обробки металів тиском. Це, до речі, на мою думку, і визначило весь подальший розвиток подій — якщо вже пов'язав свою долю з машинобудуванням, іншого шукати нема чого!

Потім армія. До її лав мене призвали вже чоловіком і батьком. І як тут знову не згадати головну ідею: хочеш посідати поважне місце в суспільстві — навчайся! У перший рік служби солдат освоює спочатку солдатську премудрість, згодом із нього готують фахівця військової професії, далі він підвищує кваліфікацію. А якщо солдат здібний — починають навантажувати так, щоб у разі чого він міг замінити й офіцера. Хіба це не правильно? Так диктує логіка армійського життя, що в цьому випадку чудово проектується й на цивільне життя.

Тож коли новоспечений «дембель» у всій своїй красі — груди в значках, чоботи зі скрипом — повернувся в Луганськ, він абсолютно точно знав: треба вступати в інститут! Що я й зробив улітку 1972 р. Почав енергійно штурмувати Ворошиловградський машинобудівний інститут. Однак запасу старих знань явно не вистачало...

ТИХОНОВ Віктор Миколайович

Випускник Ворошиловградського машинобудівного інституту за спеціальністю «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз господарської діяльності» (1978 р.)

Віце-прем'єр-міністр України з питань регіональної політики. Народний депутат України I, V, VI скликань, заступник голови фракції Партії регіонів у Верховній Раді України. Голова наглядової ради Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля

Я отримав поразку, але натомість у мене з'явилося непереборне прагнення довести своє право на перемогу! Весь наступний рік у маленькій кімнатці, де жив із родиною, на письмовому столі весь час лежали підручники, я їх перегортав не час від часу, а постійно вдумливо й ґрунтовно.

Наступний, 1973-й рік, був ознаменований для мене двома справді найважливішими подіями в житті: дружина подарувала двійню, а я став студентом економічного факультету. Не буду лукавити, чудово розумів: якщо вже став головою родини — її треба утримувати! І чоловік зобов'язаний заробляти так, щоб близькі не бідували. Щоб досягти хорошого рівня життя, треба зробити управлінську кар'єру, а для цього найліпше було мати саме економічну освіту. Чи не тому, до речі, економічний факультет завжди був найпрестижнішим у нашому інституті!

Не подумайте, що своїм успіхам під час навчання в інституті я завдячую лише собі, хочу розповісти якусь «легенду» про «тільки свою виняткову наполегливість». Як не визнати — був у мене інститутський янгол-охоронець. Це Інна Павлівна Житна, людина справді виняткової душі, безспірної доброти в поєднанні з характером і наполегливістю, що вона могла довести при нагоді з граничною твердістю. Був у мене під час навчання випадок: з усіх боків обсіли мене неприємності — і в побуті, і на виробництві, і в інституті, навіть подумував кинути навчання! Адже простим робітником біля верстата теж можна чудово заробляти, і жодної відповідальності... Зовсім уже був готовий зробити необачний, нерозумний крок, але вкотре зустрів у коридорі Інну Павлівну. Заговорила вона до мене сама, як відчула, що її підтримка не завадить: «Як кинути інститут?! Чи ти при своєму розумі?» І таких чортів дала, що донині пам'ятаю, як і те, що найдорожче в житті нам обходиться дурість. Це теж тоді почерпнув з монологу улюбленого викладача.

Може, для когось вона — доктор економічних наук і професор, учений з таким ім'ям, що багато означає не лише в нашій країні, але й за її межами, а для мене, справді, янгол-охоронець, який допоміг мені стати і економістом, і людиною.

Ось тут доречно згадати, що мені взагалі щастило на хороших людей, які навчали, допомагали, наставляли, контролювали. Як там у поета? «У советских собственная гордость» — вірші хоч і гранично політичні, але відображають ще й суть характеру моїх учителів, в основу якого покладено високе розуміння почуття обов'язку — і перед країною, і перед майбутніми поколіннями. Якщо ти взяв у народу знання, здобув освіту — віддай сторицею!

Ось тут, виходячи із приємних і від цього якихось благосних спогадів, я б і хотів зосередитися на двох речах, що стають доволі актуальними.

Перше — де ділася школа лідерства? У нашому рідному інституті, де не було ніякої спеціалізованої кафедри, та й бути її не могло, з року в рік двадцять чотири години на добу й без вихідних працювала справжня кузня кадрів. Причому не маміїв і не татусевих протеже — звичайні хлопці й дівчата, і справді — «вышли мы все из народа», розуміли прості речі — служи чесно, вдосконалюйся, і ти зійдеш на керівну вершину. Цей збірник спогадів підтверджує мої слова! Тут кожна біографія є подякою саме цьому почуттю лідерства, що надихало нас і змушувало «не відставати від людей». Чому нинішні покоління інші? Тільки давайте не будемо списувати це на «старече бурчання» — як би не так! Причину бачу радше в іншому: тоді кожен із нас знав — він і його диплом потрібні, країна чекає зусиль, а народ правий у своєму прислів'ї: «Хто не працює — той не їсть». Сьогодні час іншої ідеології. Я б навіть сказав — час без ідеології, у якому запанувала переконаність: можливий легкий заробіток, коли одним ривком — на все життя. Але ж ми, старше покоління, маємо пояснити юнацтву — багатство за годину може з'явитися лише під час розтягайлівки. За економічної стабільності, якої ми всі прагнемо, щоб жити в достатку, треба віддати еквівалент — свої знання, зусилля, авторитет... Приходить все це, звичайно, з роками. Та іншого шляху в цивілізованому житті немає!

Із усього вищесказаного впливає ще й інший аспект: комерціалізація вищої освіти призвела, хоча як це парадоксально, до знецінення її. Людина в багатьох випадках вступає до вузу за гроші, навчається за гроші й за гроші отримує диплом, ціна якого нижча, ніж у поштової листівки, адже використовувати його ніхто не збирається. Чи не тому наші банки не прагнуть, як на Заході, давати позички «на освіту», тому що... Думаю, зрозуміло. Мало того, доводилося стикатися з керівниками, які відкрито визнають: якщо диплом «комерційний», то мені такий «фахівець» не потрібний.

От і виходить: говоримо про безробіття в регіоні і про те, що молоді немає де влаштуватися на роботу, а самі латаємо й латаємо кадрові діри, задихаючись від нестачі тих, хто розумів: і генеральські погони, і гарний заробіток, і почесні минають із роками копійкою праці.

Багато й відразу можна украсти або в карти виграти! Лише легкі гроші легко приходять і легко відходять...

Мені дуже хотілося б, щоб фірмова марка «Східноукраїнський національний», що є наступницею фірмової марки «Луганський машинобудівний», була престижною і знаменитою. Щоб усі недоліки й усе погане, що є зараз, кануло в Лету, а залишилося лише те, що справді завжди в ціні. Щоб на випускників полювали роботодавці. Щоб...

Щоб усе було добре! І — завжди...